

Resumé

Cílem této práce je porovnat úpravu odstoupení od smlouvy podle účinného občanského a obchodního zákoníku, komparovat odstoupení od smlouvy a výpověď smlouvy, kriticky se vypořádat se současnou platnou úpravou, připomenout judikatorní vývoj, který se k institutu odstoupení od smlouvy váže, a v tomto světle zhodnotit právní úpravu odstoupení od smlouvy obsaženou v novém občanském zákoníku. To vše s cílem napomoci v závěrečné fázi transformace českého soukromého práva ke zmapování probíhajícího vývoje a shromáždění pro zhodnocení daného problému rozhodujících skutečností.

Práce analyzuje jednotlivé aspekty odstoupení od smlouvy – podmínky pro jeho uplatnění, důvody, účinky, které odstoupení nese a promlčení. Vedle toho také zkoumá institutu odstoupení, jako zvláštního důvodu pro odstoupení od smlouvy.

Při zhodnocení úprav v občanském a obchodním právu vyšlo najevo, že úprava obsažená v obchodním zákoníku je propracovanější a lépe odpovídá modernímu pojetí závazkového práva. Z tohoto pohledu je také kladně hodnocena úprava, kterou obsahuje nový občanský zákoník, který vychází z úpravy obchodně právní, ale z občanskoprávní právní úpravy přejímá účinek, který je s odstoupení od smlouvy spojen, tj. zrušení smlouvy od počátku. Vedle toho výslovně zmiňuje ochranu práv nabytých v dobré víře třetích osob v reakci na opakující se spory, které vznikly v otázce důsledku odstoupení od smlouvy pro třetí stranu. Práce dále kriticky pohlíží na nevhodné použití institutu odstoupení od smlouvy v případě uzavření smlouvy v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek (§ 49 OZ 40/64) a v případě nájemní smlouvy (§ 679 OZ 40/64).

Nadále porovnává odstoupení od smlouvy s výpovědí smlouvy, jako dvou velmi podobných institutů, které se však liší v účincích, které s sebou nesou a v důvodech, pro které je jejich užití předpokládáno. Odstoupení od smlouvy je charakterizováno jako sankční nástroj, který může nastoupit v případě porušení smluvní povinnosti protistranou. Výpověď smlouvy je naopak spojována s odpadnutím vůle smluvní strany pokračovat v závazku.

Práce tedy nabízí komplexní pohled na institut odstoupení od smlouvy, jako jeden z nejčastějších způsobů zániku závazku.